

METODOLOJİ

Her gün önünden birkaç defa geçtiğim sobacı dükkanının önündeki mangalların çok kolay bir şekilde yapıldığını düşünürdüm. Hatta kendimin bile bunu yapabileceğimi tahmin ederdim. Pikniklerde veya yazın deniz kenarlarında yanımız-dan eksik etmediğimiz mangalın yapımının kolay olmadığını daha sonra gördüm.

Mangal aslında yabancı olduğum bir şey değildi. Dedemlerin evinde çok eski bir mangal vardı. Dedem bunu ısınmak için kullandıklarını ve üzerinde pişirilen kahvelerin çok güzel olduğunu anlatırdı. Tabii ki bu günümüzdeki mangallara (Halk arasında ızgara olarak geçmektedir.) benzemiyordu.

Bakırköy'de bazı ihtiyaçlarımızı temin ettiğimiz birkaç sobacı vardı. Bu sobacıardan ilk olarak görüştüğüm ustaya el zanaatları ile ilgili bir çalışma yaptığımı ve onun çalışmasını izleyip izleyemeyeceğimi sordum. Usta böyle bir konu ile ilgilenmeyeceğini belirterek teklifimi kabul etmedi. Usta o an ismini vermek istemedi. (Daha sonra ustanın adının Kamil Eker olduğunu öğrendim.) Buradan ayrıldıktan sonra İsmail usta ile görüştüm. İsmail Usta teklifime sıcak baktı. Çalışmasını izleyebileceğimi söyledi. Bu görüşmeyi 6 Ocak 1997 de gerçekleştirdim. Hocalarımın da iznini aldıktan sonra çalışmalarına başladım. 9 Ocak 1997 de ustayla ikinci bir görüşme daha yaptım. 10 Ocak 1997 de ise bir kez daha ustanın dükkanına giderek yaptıklarını gözledim. İsmail Usta uzun seneler boyunca bu işte çalıştığı için çok hızlı hareket ediyordu. Bu durumu da göz önüne alarak hangi doğrultuda bir plan yapmam gerektiğine karar verdim. Aynı gün ilk olarak atölyeyi, kullanılan aletleri ve mangal yapımında kullanılan malzemenin fotoğraflarını çektim. Daha sonra ise üretim sürecini görüntülemeye karar verdim. Bu tarihten iki gün sonra mangalın yapımını belgelemeye başladım. 14 Ocak 1997 de son fotoğraflarımı çekip, konuyla ilgili bilgileri alarak atölyedeki çalışmamı tamamladım. Fakat bazı şeyleri sormak için ustamı birkaç defa daha ziyaret ettim. Atölye evime yakın olduğu için fakülteye gidip gelirken veya çarşıya çıktığım zaman ustamı birçok defa ziyaret ettim.

İsmail Usta gerek çekimler sırasında gerek konuyla ilgili bilgiler verirken bana çok yardımcı oldu. İşimi kolaylaştırmak için elinden gelen herşeyi yaptı. Eskiden kolay bir şekilde yapabileceğimi tahmin ettiğim mangalın yapımının hiç kolay olmadığını gördüm. Ufak bir parça kesmeye kalktım ama bu işte pek başarılı olamadım. Oradaki aletleri kullanmak görüldüğü kadar kolay değildi. Herkesin kendi işini yapması gerektiğini

düşünerek bunları bir yana bırakıp belgeleme çalışmama devam ettim. Çalışmamız bazen müşteriler sebebiyle bazen de aletlerin bozulması, çekim sırasında fotoğraf makinesinde meydana gelen arızalardan dolayı kesintiye uğradı. Müşterilerden bazıları çalışmamın sebebini hayretle karşılarken bazıları böyle bir konuya yabancı olmadıklarını belirttiler.

İsmail Usta ile ilk görüştüğüm günden çalışmamı tamamladığım güne kadar geçen zaman dilimi içerisinde, ilk günler de daha resmi olan ilişkimiz daha rahat bir hal aldı. Zaman geçtikçe beni bir yabancı olarak görmemeye başladı. Öyle ki dükkanına gelen arkadaşları ile yapmış olduğu sohbetlere az da olsa katılabiliyor, birlikte çaylarımızı içiyorduk. (Ramazan ayı bittikten sonra.) Dükkan içerisinde istediğim şekilde hareket edebiliyordum. Bir şey istediğim zaman rahatça alarak inceleyebiliyordum. Ama İsmail Usta uzaktan da olsa hareketlerimi gözlüyordu.

Atölyedeki çalışmamı tamamladıktan sonra mangalın tanımı ve tarihçesi ile ilgili araştırmalarımaya başladım. Genel olarak konusu mangal olan eserler bulabileceğimi tahmin etmiyordum. Bu amaçla İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'ne gittim. Gerçekten de ansiklopedik bilgilerin dışında bir şey bulamadım. Bunun dışında Beyazıt Devlet Kütüphanesi, İl Halk Kütüphanesi ve Bakırköy Hizmet Vakfı Kütüphanesi'nde yapmış olduğum çalışmalardan da aynı sonucu aldım. Elde ettiğim bilgilerle çalışmamı tamamlamış oldum.